

Ανθρώπινα δικαιώματα



Η κατάσταση στον Κόσμο σήμερα

- Περισσότερο από 100 εκατομμύρια παιδιά, τα περισσότερα κορίτσια, δεν πηγαίνουν καν στο σχολείο. 44 εκατομμύρια από αυτά ζουν στην Αφρική, 32 εκατομμύρια ζουν στη Ν. και Δ. Ασία και 14 εκατομμύρια στην Α. Ασία.
- Το 1/3 όλων των παιδιών και ειδικότερα μόλις 1 στα 2 παιδιά στην Αφρική δεν συμπληρώνουν ποτέ 5 χρόνια στο σχολείο, που αποτελεί το ελάχιστο για την απόκτηση στοιχειωδών γνώσεων (ανάγνωση, γραφή, απλά μαθηματικά).
- Περισσότεροι από 140 εκατομμύρια νέοι, ηλικίας 15-24 είναι αναλφάβητοι. Από αυτούς 83 εκατομμύρια ζουν στη Ν. και Δ. Ασία, 30 εκατομμύρια ζουν στην Αφρική και 13 εκατομμύρια ζουν στην Αραβική χερσόνησο.
- Οι πλουσιότερες χώρες παρέχουν λιγότερο από το 25% από τα ποσά που έχουν δεσμευτεί να δοθούν για την ενίσχυση της εκπαίδευσης στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Υπολογίζεται ότι για κάθε δολάριο που προσφέρεται για βοήθεια μόλις τα 2 σεντς προορίζονται για την εκπαίδευση.

Αιτίες που αναγκάζουν πολλά παιδιά να μένουν εκτός εκπαίδευσης

- Διακρίσεις σε βάρος των κοριτσιών και των γυναικών. Υπολογίζεται ότι συνολικά σε Αφρική και Ασία φοιτούν 14 εκατομμύρια λιγότερα κορίτσια σε σχέση με τα αγόρια.
- Σχολικά δίδακτρα. Σε πολλές χώρες τα σχολεία επιβάλλουν δίδακτρα που συχνά υπερβαίνουν το μηνιαίο εισόδημα μίας οικογένειας. Σε χώρες που τα δίδακτρα καταργήθηκαν όπως η Κένυα, η Τανζανία ο μαθητικός πληθυσμός διπλασιάστηκε ή και τριπλασιάστηκε!. Ωστόσο τα δίδακτρα παραμένουν σε περισσότερες από 101 χώρες του Κόσμου.
- Παιδική εργασία. Παρόλο που έχει υπογραφεί διεθνής σύμβαση που απαγορεύει την παιδική εργασία πολλά παιδιά αναγκάζονται να δουλεύουν σκληρά σε εργοστάσια, δρόμους ή χωράφια.
- Αναπηρίες. Σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες δεν υπάρχει καμία μέριμνα για μειονεκτούντα άτομα και άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ), τα οποία αποκλείονται από την εκπαίδευση. Σε αρκετές περιπτώσεις οι αναπηρίες οφείλονται σε κακή ή ελλιπή διατροφή κατά την εγκυμοσύνη ή στην έλλειψη ιατρικής υποστήριξης στον τοκετό. Για παράδειγμα, στην Ινδία τα ΑΜΕΑ υπολογίζονται σε 3% επί του πληθυσμού δηλαδή περισσότεροι από 300 εκατομμύρια άνθρωποι.
- HIV/AIDS. Στην Αφρική και στην Ασία πολλά παιδιά εγκαταλείπουν το σχολείο για διάφορους λόγους που σχετίζονται με τον ιό. Για παράδειγμα, πολλά παιδιά μένουν ορφανά από γονείς που πέθαναν εξαιτίας του ιού, πρέπει να δουλέψουν για να συνεισφέρουν στο οικογενειακό εισόδημα, ή αναγκάζονται να μείνουν στο σπίτι για να φροντίσουν τους άρρωστους συγγενείς. Μόνο το 2002 υπολογίζεται ότι 14 εκατομμύρια παιδιά έχασαν τον έναν από τους δύο γονείς τους εξαιτίας του AIDS.

- Ένοπλες συρράξεις. Σε ορισμένες χώρες (π.χ. Λιβερία, Σιέρα Λεόνε) παιδιά κάτω των 15 ετών στρατολογούνται με τη βία και αναγκάζονται να πολεμήσουν. Εκτιμάται (ακριβή στοιχεία δεν υπάρχουν αφού τόσο οι κυβερνητικοί στρατοί όσο και οι αντίπαλες στρατιωτικές δυνάμεις δεν παραδέχονται τη χρήση παιδιών ως στρατιώτες) ότι σήμερα περίπου 300.000 παιδιά κάτω των 18 ετών αναγκάζονται να υπηρετούν σε στρατιωτικές ή αντάρτικες ομάδες σε διάφορες χώρες του Κόσμου.
- Χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες. Ακόμη και σε μέρη που παρέχεται επίσημα κρατική εκπαίδευση τα σχολεία πάσχουν από σημαντικές ελλείψεις σε υποδομές, στοιχειώδη εξοπλισμό ή/και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό.

Τι πρέπει να κάνουν οι αναπτυσσόμενες χώρες;

- Να διαθέσουν τουλάχιστον το 3% του ΑΕΠ τους σε βασική εκπαίδευση.
- Να καταργήσουν τα σχολικά δίδακτρα στα σχολεία τους.
- Να παρέχουν ιδιαίτερη υποστήριξη σε μειονεκτούντες μαθητικούς πληθυσμούς, όπως είναι τα κορίτσια, τα ΑΜΕΑ, τα ορφανά λόγω HIV/AIDS.
- Να εφαρμόσουν στην πράξη τη Σύμβαση 182 της Διεθνούς Οργάνωσης για την Εργασία που απαγορεύει την παιδική εργασία.
- Να προσφέρουν ευέλικτες μορφές άτυπης εκπαίδευσης (εκτός τυπικού σχολικού ωραρίου) που θα απευθύνονται σε δυσπρόσιτες ομάδες πληθυσμού, όπως τα παιδιά που τις ώρες του σχολείου είναι αναγκασμένα να βοηθούν τους γονείς τους στα χωράφια ή το σπίτι.
- Να πάρουν συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης στη χώρα τους.

A. Διεθνείς δεσμεύσεις για την Εκπαίδευση

- Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948)
- Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989)
- Σύνοδος Κορυφής της Χιλιετίας (2000): Δέσμευση για επίτευξη καθολικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μέχρι το 2015 (στο στόχο αυτό αναφέρεται ολόκληρη η Παγκόσμια Εβδομάδα Δράσης για της Εκπαίδευση)
- Παγκόσμιο Φόρουμ για την Εκπαίδευση στο Ντακάρ (2000): 185 χώρες συμφώνησαν στο στόχο «Εκπαίδευση για Όλους» και δεσμεύτηκαν να παράσχουν πόρους για την επίτευξη του στόχου αυτού.
- Πρωτοβουλία Ταχείας Προόδου για την Εκπαίδευση (2000): η Παγκόσμια Τράπεζα πρότεινε ένα σημαντικό βήμα προς τη λήξη της κρίσης στην εκπαίδευση με την Πρωτοβουλία Ταχείας Προόδου, μια σύμβαση μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών η οποία εγγυάται σημαντικές αυξήσεις στη βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες που επιδεικνύουν αξιόπιστη δέσμευση και σχέδια για διασφάλιση καθολικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

B. Τι πρέπει να κάνουν οι αναπτυσσόμενες χώρες:

- Να διαθέσουν τουλάχιστον το 0,7% του εθνικού εισοδήματός τους σε διεθνή βοήθεια και από αυτό, τουλάχιστον το 10% σε εκπαίδευση.
- Να επεκτείνουν και να χρηματοδοτήσουν την Πρωτοβουλία Ταχείας Προόδου για την Εκπαίδευση, που θα επιτρέψει στις φτωχές χώρες να φέρουν όλα τα παιδιά στο σχολείο.
- Να συνεργαστούν με τα Υπουργεία Παιδείας στις αναπτυσσόμενες χώρες και να συντονίσουν από κοινού τις προσπάθειές τους για την προώθηση της εκπαίδευσης.

Πίνακας 1

Στόχοι της Εκπαίδευσης για Όλους βάσει της συμφωνίας στο Ντακάρ της Σενεγάλης το 2000

1. Επέκταση και βελτίωση ευρύτατης φροντίδας και εκπαίδευσης παιδιών προσχολικής ηλικίας, ιδιαίτερα για τα πιο ευάλωτα και λιγότερο ευνοημένα παιδιά.
2. Εξασφαλίζεται ότι μέχρι το 2015 όλα τα παιδιά, ιδίως τα κορίτσια, τα παιδιά σε δυσμενείς συνθήκες και εκείνα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, έχουν πρόσβαση σε καθολική δωρεάν, υποχρεωτική και ποιοτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
3. Διασφαλίζεται ότι η ανάγκη για μάθηση όλων των νέων και των ενηλίκων ικανοποιείται με ίσα δικαιώματα πρόσβασης σε κατάλληλα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
4. Μείωση του αναλφαβητισμού κατά 50% στους ενήλικες μέχρι το 2015, ιδίως για τις γυναίκες, και ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε στοιχειώδη και δια βίου εκπαίδευση για όλους τους ενήλικες.
5. Εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέχρι το 2005, και επίτευξη ισότητας των δύο φύλων στην εκπαίδευση μέχρι το 2015, διασφαλίζοντας πλήρη και ίση πρόσβαση σε βασική ποιοτική εκπαίδευση.
6. Βελτίωση της ποιοτικής εκπαίδευσης σε όλους τους τομείς και εξασφάλιση της καλής λειτουργίας όλων ώστε τα αναγνωρισμένα και μετρήσιμα αποτελέσματα της μάθησης να επιτυγχάνονται από όλους, ιδίως όσον αφορά την ανάγνωση και γραφή, την αριθμηση και τις βασικές δεξιότητες επιβίωσης.